

fördel skulle den färden medföra. Ty Du besluter då att utgifva Lexikon på Tyska i stället för Svenska och att trycka det i Tyskland. Deraf följer större gagn, större upplaga och godt honorarium. Troligen skall också tillgången till durchdrivna filologers samråd verka gagneligt.

10 Såsom jag sednast nämnde, har jag uppmanat H. Kellgren att vända sig till Dig och sin håg till samma resa. Under Din ledning kunde han godt jemte Brockhaus ombesörja en väl kommenterad öfversättning af Kalevala och 2:o en Finsk Grammatik för Tyskarne med moderna blickar åt Sanskrit, Latin och Germaniska språk, Tänk alltderföre på att medföra honom som följeslagare och för ändamålet, resan och Ditt arbetes utgifvande, begära ett resestipendium. Detta kan icke med heder vägras, men af Dig med all heder mottagas, då vederbörande utom Finska Sällskapet ännu gjort platt intet Dina företag till fromma. Tid och tillfälle äro de yppersta att draga Finskan in i kretsen af lärda studier, för saken vinna deltagare och taga fasta på de inhemska sträfvanernas rättmätighet. Ty när frågan är den Europeiska vetenskapens, kan intet göras att här trycka den tillbaka.

Lef Väl! och välkommen

20

Din
tillgifne Broder
Snellman.

d. 1. November

184 J. V. SNELLMAN – J. J. TENGSTRÖM 7. XI 1845
HUB, Kellgreniana

30

Vördade Bror!

För Brors vänskapsfulla högt skattade sednaste skrifvelse min varmaste tacksägelse.

Jag öfvergår genast till dess postscriptum, till den affär, om hvilken jag längesedan bort skrifva, men på hvars utveckling jag velat vänta, för att icke åstadkomma å alla sidor öfverflödiga demonstrationer.

40 Bror anser projektet att flytta till Lund nog förfluget. Det förundrar mig icke, att det så skall anses; ty i människans innersta läser icke lätt en annan, icke ens en så faderlig vänskap som Brors.

Tillåt dock Vördade Bror, att jag med några ord söker rättfärdiga samma projekt, sedan jag först berättat, att jag med posten den 23:dje Oktob(er), återkallat min ansökning. Rättfärdigandet ligger mig synnerligen på hjertat, emedan det är staldt till Bror.

Jag börjar med frågan: hvad vill jag här göra? Då jag förvisades till min nuvarande ställning, afgick jag med planen för Saima, hvilken skulle bereda mig tillfälle att något sjunga ut och medel att reglerad lemna landet. Harmen hade stor del i det sednare beslutet, men
50 öfvertygelsen också en icke ringa. Från 1834 ungefär hade den nu grasserande Fennicismen tillhört mina planer, d. ä. något slag för densamma mina förhoppningar. Jag minnes t. ex., att jag 1835 i Österbottningarnes præsens deröfver kom i skarp ordvexling med Nervan(d)er, hvaraf sedan följde någon tids köld. Att detta ämne var det enda, som möjligen kunde anslå för blifvande verkningar, hoppa-

des jag och ville dermed försöka. Numera har, på heder! harmen förundstat, men min öfvertygelse angående min framtid står quar. Hade jag haft för afsigt att återkomma till Helsingfors, hade jag icke bort utgifva, icke heller utgifvit en Tidning. Ty jag måste stöta emot. Men jag vet det än bättre i denna stund, hvad jag redan då kände, att min röl i afseende å Fennicismen snart skulle vara utspelad. För en bestående sådan fordras nemligen annat än bot och bättrings predikningar. Min ålder och hela förutgående kurs gjorde och göra det omöjligt att slå om och börja ett reelt studium, för att såsom filolog eller eljest författare verka för Finsk litteratur. Min verksamhet som originalförfattare har, isynnerhet, utom min vetenskap en alltför klen grund att kunna få makt med ett nytt språk. Men allt detta förutan, kan icke mitt lilla skrik längre bära sig.

Jag nödgades derföre tänka på att omständigheterna till trots quarhålla vid filosofien. Dertill behöfves öfverhufvud att uppträda utom eget land. Ty här finnes hvarken stimulus nog eller, hvilket är detsamma, en publik för vetenskapen. Alltså detta skäl nog att söka till Lund, der man har föga öfver en dagsresa till Tyskland. Härtill kommer, hvad ingen på samvete lärer vilja bestrida, att jag i Helsingfors föga utsigt har. Förut var dermed skralt. Saima har gjort resten. Äfven den förutan måste 4 till 5 års frånvaro göra mig glömd; och afstängning från all vetenskap gör mig på samma tid relativt oduglig. Alltså är från denna synpunkt betraktad öfverflyttningen lika nödvändig som klok. Men dels har tiden fört mig till erkännande af den abstrakta satsen: att flyttning från fäderneslandet är skamlig flykt, der detta behöfver hvarje kraft, – såsom det dessutom alltid behöfver. Derföre var äfven nu min fasta föresats att icke fly för alltid. Underrättelsen genom Nerman, att återvändande icke vore möjligt, föranledde min ansöknings återkallande.

Nu har jag sannerligen för sagde abstrakta sats, afskurit all min framtida verksamhet – eller rättare: vårt lands ställning har gjort den abstrakta satsen till, hvad den är – till en abstraktion. Jag vill visserligen söka profession i Helsingfors; men jag vet, att det är förgäfvat. Återstår då, att lefva som öfversättare eller till Finska litteraturen lägga belletristiska produkter af inskränkt förmåga. Förökas derunder min familj, så kan jag knappast undgå att sluta som pastor.

Vid sådane förhållanden skulle de ekonomiska betänkligheterna varit ringa eller inga. Jag skulle i Lund lefvat såsom resande. Ett par, tre af en mans bättre år böra åter vara ett Universitet önskvärdare än en derpåföljande lång ålderdom. I Sverige hade man således endast obilligt kunnat klaga.

Och ännu en sak. Om jag icke kunnat vinna plats i Helsingfors, så skulle jag med all makt sträfvat att komma till Tyskland. Från Lund skrifver nu Hagberg [ehuru han sjelf föranledt Adjunkten i Romersk Litteratur] att resa i Tyskland och studera filosofi, att han med hvar och en, som vill Lundska Universitetet väl, anser mig böra få tjensten – utan specimen. Med några års arbete kunde jag hoppas samma framgång i Tyskland och sålunda vidgadt tillfälle att något dugligt åstadkomma. Såsom sagdt är min förmåga för ringa och min ålder för framskriden att nu slå in på en ny bana. Omständigheterna visa mig ifrån den påbörjade. Saima och jag, vi hafva sett våra bästa dagar.

Jag skulle derföre ljuga, om jag sade annat, än att jag med en dof resignation skickar mig i mitt öde. Tiden kan komma sinnet att klarna; men *min* tid anser jag vara förbi. Brors goda vänskap, jag vet det, ser

för mig ljusare; men jag sjelf känner min ställning för väl att lefva på illusioner. Sak samma dock. Något hittar jag väl på, hvaraf mitt sinne kan upptagas. Hänger mig, gör jag icke – emedan det ju fordras en brudgum för mitt bröllopp – som står d \langle en \rangle 18:de icke d \langle en \rangle 11:te, Bruden, som derpå har sina små anspråk, tackar genom mig barnsligt ödmjukt för V \langle ördade \rangle Brors vänliga helsning. Hon vet redan något att värdera dem, jag värderar och vördar, och skall framdeles kunna betyga, att jag djupt erkänner, hvad mig i fäderneslandet förunnats af vänskapsfullt deltagande.

10 Ett förnyadt bevis på detta, utom V \langle ördade \rangle Brors bref, har jag mottagit i en skrifvelse från några unge män; bland hvilka Robert. Mitt svar skall följa med nästa post, lika skarpt som frågan.

Ännu återvänder jag till ett kärt ämne. Hade jag vetat, att Brors bröllopsdag är den 20:de, så hade den dagen blifvit äfven min löftesdag. Det lilla sammanträffandet skulle gjort mig riktigt lycklig. Kär helsning till Fru rara och Barn.

Vördade Brors

tillgifnaste tacksammaste
Joh. Vilh. Snellman.

20

Kuopio d. 7 Nov. 1845.

185 J. J. NERVANDER – J. V. SNELLMAN NOVEMBER 1845

HUB, JVS handskriftssamling

30 Min Heders Broder,

Dina återstående möbler har Lithonius lofvat till slutet af nästa vecka Få se huru dermed förhåller sig och huru jag i det fallet kan få dem till Wiborg. Öfvertåget är visserligen ej särdeles att skryta med, men har två fördelar 1:o Att ej lätt angripas af mal 2:o att kosta 90 kop alnen, då de ylletyger, som äro mera poetiska i Couleuren kosta 1 R 60 à 2 R alnen. Då Du säkert i intet fall dröjer mera än en par år i Kuopio så tyckte jag det vara dåraktigt, att köpa något dyrare öfvertåg, för hvilket Du dock ej får något, om Du försäljer möblerna, emedan »ingen

40 betalar något för gammalt öfvertåg». Transporteras möblerna åter hit, så kan tagas för temligen afgjort, att öfvertåget då fått sin sista skjuts. Du ser således att om öfvertåget ej är poetiskt, så är det åtminstone *philosophisk*.

Tillstånd att söka tjenst i Sverge måste, enl \langle igt \rangle Nordström, ovillkorligen hos Kejsersk \langle ig \rangle Maj \langle e \rangle st \langle ät \rangle ansökas och då Kejsaren nu är i Palermo, så är ej att tänka att ett sådant innom ett halft år kan erhållas. Jag har äfven af Tengström hört att Du slagit hela projectet ur hågen och det är otvifvelaktigt klokast, ty om Du tänker, som Du sagt och som jag innerligt önskar, komma i höst 2 år tillbaka till Helsing \langle fors \rangle , så hade en sådan öfverflyttning till Sverge just räckt till att ruinera Dina oeconomica. Boupplösning i Kuopio – öfverresa och bosättn \langle ing \rangle i Lund – boupplösning och öfverresa till H \langle elsing \rangle fors samt bosättn \langle ing \rangle derstädes kunna omöjligen aflöpa under 1 000 R \langle u \rangle b \langle e \rangle l Silfver.

50

Till Armfelt bör du ej skrifva innan jag skrifvit nästa Lördag till Dig om något, som jag ej nu hinner relatera, men som är af vigt i saken och